
23η Γενική Συνέλευση των Κρατών-Μελών της ΟΥΝΕΣΚΟ στην Σόφια

Συζήτηση για την θέση της Γυναίκας 10-11 Οκτωβρίου 1985

Αρχηγός της ελληνικής αντιπροσωπείας ήταν ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην Ουνέσκο, πρέσβυς κ. Γ. Κουτσοχέρας, με βοηθό τον πρέσβυ κ. Δημήτρη Κοσμαδόπουλο.

Η φετεινή Γενική Συνέλευση ήταν εξαιρετικά κρίσιμη γιατί με την αποχώρηση των Ην. Πολιτειών, και την επικείμενη αποχώρηση της Μεγάλης Βρετανίας, η ΟΥΝΕΣΚΟ χάνει ένα πολύ σημαντικό μέρος των πόρων της και θα αναγκαστεί να προβεί, απ' τη μια πλευρά, στην απόλυση ενός μέρους του προσωπικού της και από την άλλη να μειώσει τις δαπάνες των προγραμμάτων της.

Το Μεγάλο Πρόγραμμα XIV για τη θέση της γυναίκας περιέχει προγράμματα που φέρουν όλα δύο αστερίσκους, πράγμα που σημαίνει ότι είναι πρώτης προτεραιότητας και που κατά πάσα πιθανότητα δεν θα περικοπούν. Σ' αυτό, όπως εξήγησε ο ίδιος, βοήθησε και η επέμβαση του πρέσβυ κ. Κουτσοχέρα. Τα ποσά, βέβαια, που διατίθενται είναι σχετικά μικρά και προέρχονται από άλλα κοινά προγράμματα. Γιατί το «Μεγάλο Πρόγραμμα» για τις γυναίκες είναι τό μόνο που δεν έχει δικό του προϋπολογισμό. Ωστόσο, το μέλλον του Μεγάλου Προγράμματος για τη θέση της Γυναίκας αμφισβητείται από πολλούς, γιατί έχει διατυπωθεί η άποψη ότι τα γυναικεία προγράμματα θα πρέπει μελλοντικά να απορροφηθούν στο σύνολο των προγραμμάτων και ότι δεν χρειάζεται το νεοϊδρυθέν Γραφείο Συντονισμού για τις Γυναικείες Δραστηριότητες, με το επιχείρημα ότι δημιουργείται έτσι διάκριση σε βάρος των αντρών. Πάνω σ' αυτό το σημείο μάλιστα, ο Αυστριακός εκπρόσωπος είπε ότι έπειτα από τόσων αιώνων διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, νομίζει πως ακόμα κι αν γινόταν έτσι διάκριση σε βάρος των αντρών, πράγμα που δεν είναι αλήθεια, η κυβέρνηση του δεν θα είχε καμία αντίρρηση.

Οι γενικές συνελεύσεις της ΟΥΝΕΣΚΟ γίνονται κάθε δύο χρόνια και διαρκούν 35-40 περίπου ημέρες. Η 10η Οκτωβρίου είχε ορισθεί για να συζητηθεί το Μεγάλο Πρόγραμμα XIV, που αφορά τη Θέση της Γυναίκας. Αν και είχαν κληθεί οι περισσότερες γυναικείες οργανώσεις στη συζήτηση αυτή δεν παρευρέθηκαν, από ελληνικής πλευράς, παρά η εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Τύπου, κ. Χριστίνα Αντωνοπούλου και του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, κ. Ρένα Λάμψα. Αυτό ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι οι περισσότερες οργανώσεις είχαν κάνει πολλά έξοδα για τη συμμετοχή τους στο Συνέδριο του Ναϊρόμπι και δεν είχαν άλλα οικονομικά περιθώρια, ή ακόμα το γεγονός ότι δεν θα είχαν άλλη φωνή από αυτή της επίσημης ελληνικής αντιπροσωπείας.

Η γνωστή για τους αγώνες της φεμινίστρια Ζιζέλ Χαλιμί, Πρέσβυς της Γαλλίας στην ΟΥΝΕΣΚΟ, έκανε μια καταπληκτική αγόρευση (η Χαλιμί είναι γνωστή ποινικολόγος) όπου καυτηρίασε πρώτα το γεγονός ότι είχαν δώσει μία μόνο ημέρα για να συζητηθεί ένα πρόγραμμα που αφορά τον μισό πληθυσμό της γης. (Η παρέμβασή της ίσως βοήθησε και η συζήτηση πήρε παράταση για 1 1/2 ακόμη ημέρα). Έπειτα είπε τη γνωστή γαλλική παροιμία ότι όταν σκουπίζεις πρέπει να αρχίσεις να σκουπίζεις από τη δικιά σου πόρτα πρώτα, κι αυτό το είπε για να κάνει κριτική στο γεγονός ότι στην ίδια την Ουνέσκο το ποσοστό των γυναικών σε ειδικές και διευθυντικές θέσεις είναι μικρό. Ο Γενικός Διευθυντής έχει βάλει σαν στόχο να φθάσει το 27%. Το ποσοστό σήμερα είναι 23.1%. Η έλλειψη γυναικών στις υψηλές θέσεις της ΟΥΝΕΣΚΟ ήταν φανερό βλέποντας την εξέδρα όπου καθόταν το Προεδρείο της ΟΥΝΕΣΚΟ και οι εκπρόσωποι της βουλγαρικής κυβέρνησης κατά την τελετουργική έναρξη της Συνέλευσης. Πάνω από 25 άντρες ήταν καθισμένοι στις πρώτες σειρές, και

στις πίσω σειρές καθόντουσαν καμιά-δυο γυναίκες που ήταν φανερό ότι ήταν εκεί με την ιδιότητά τους της γραμματέας ή ως διερμηνείς. Αλλά το ίδιο συνέβαινε και στο Προεδρείο της αίθουσας όπου συζητήθηκε η θέση της γυναίκας: η μόνη εκπρόσωπος του γυναικείου φύλου ήταν η κ. Σκαρντ, που έχει τη θέση της Συντονίστριας για τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη θέση της γυναίκας. Αυτό το γραφείο, που ιδρύθηκε στις αρχές του 1984, κρίθηκε απαραίτητο από την κ. Χαλιμί, που εκφράστηκε επίσης πολύ ευνοϊκά για τη μέχρι τώρα δράση της κ. Σκαρντ.

Αλλά και η εκπρόσωπος της Δυτικής Γερμανίας έδωσε έμφαση στο γεγονός της μικρής παρουσίας των γυναικών στις υψηλές θέσεις της Γραμματείας της ΟΥΝΕΣΚΟ. Τόνισε, επίσης, ότι το Μεγάλο Πρόγραμμα XIV δεν έχει μόνο σα στόχο να πραγματοποιήσει την ενεργό ενσωμάτωση των γυναικών, αλλά να αλλάξει ολόκληρη την κοινωνία και τις δομές της. Γι' αυτό το σκοπό πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία της ΟΥΝΕΣΚΟ με τις γυναικείες μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Η Νορβηγίδα **Νίνα Κονίτσικα** μίλησε ως εκπρόσωπος των χωρών του Βορρά και είπε, ανάμεσα σε άλλα, ότι συμφωνούσε απόλυτα με τη διπλή στρατηγική που υιοθέτησε η ΟΥΝΕΣΚΟ για την βελτίωση της θέσης της γυναίκας, να ενσωματώσει δηλαδή την γυναικεία διάσταση στο σύνολο των προγραμμάτων, αλλά και να προχωρήσει σε ξεχωριστά προγράμματα για τις γυναίκες. **«Η διπλή στρατηγική ειδικών μέτρων και η δράση για την ενσωμάτωση της γυναικείας διάστασης από την ΟΥΝΕΣΚΟ είναι μια πολύ γνωστή στρατηγική για την προώθηση των γυναικών στις χώρες μας. Στην πραγματικότητα, είναι η μόνη υπάρχουσα στρατηγική. Γνωρίζουμε όλοι, ότι είναι ευκολότερο να συμφωνήσουμε πάνω σε ειδικά μέτρα παρά να κατορθώσουμε να ενσωματώσουμε τη γυναικεία διάσταση στο κοινωνικό σύνολο. Στη χώρα μου — π.χ., γίνονται σημαντικές επενδύσεις για την ανάπτυξη έρευνας για τις γυναίκες μέσα στα πλαίσια διαφόρων πανεπιστημιακών μαθημάτων. Αλλά γίνονται ελάχιστα, αν όχι τίποτα, όταν πρόκειται αυτός ο τύπος της έρευνας να**

ενσωματωθεί στην πανεπιστημιακή διδασκαλία, αν δεν προσπαθήσουμε συγχρόνως να αναπτύξουμε μια τακτική εφαρμογής του. Γι' αυτό το λόγο δίνουμε εξαιρετική σημασία στην ύπαρξη του Γραφείου Συντονισμού για τις Δραστηριότητες που αφορούν τη Θέση της Γυναίκας. Χωρίς ένα συντονιστικό σώμα με ειδική ευθύνη για την παρακολούθηση του Προγράμματος σ' αυτό το πεδίο, είναι δύσκολο να δούμε πως η οργάνωση μπορεί να προοδεύσει μέσα στο παρόν πλαίσιο των διασταυρωμένων προγραμμάτων».

Εκτός από ελάχιστους εκπροσώπους που υποστήριξαν την κατάργηση του Γραφείου Συντονισμού και την ενσωμάτωση του γυναικείου θέματος στο σύνολο των προγραμμάτων, οι περισσότεροι αντιπρόσωποι υποστήριξαν το θετικό έργο αυτού του γραφείου και ζήτησαν την ενίσχυση του Μεγάλου Προγράμματος ΙVΙ. Έμφαση δόθηκε στο πρόβλημα του αναλφαβητισμού των γυναικών (Τουρκία 65%) καθώς και στην ανάγκη εξειδίκευσής τους για να μην είναι πάλι τα πρώτα θύματα της οικο-

νομικής κρίσης και της ανεργίας. Υπήρχαν και μερικές αντιδραστικές απόψεις που έβαλαν την έμφαση στο ρόλο της γυναίκας ως μητέρας καθώς και στις βιολογικές διαφορές. Πρέπει, επίσης, να σημειώσουμε το γεγονός ότι πάρα πολλοί εκπρόσωποι κρατών που ήρθαν να συζητήσουν το πρόγραμμα για τη θέση της γυναίκας, ήταν άντρες. Αν και μερικοί απ' αυτούς πήραν καλύτερες θέσεις από κάτι γυναίκες εκπροσώπους.

Η **Χριστίνα Αντωνοπούλου**, που μίλησε για την ελληνική αντιπροσωπεία, έκανε μια πολύ καλή εμφάνιση. Ευχαρίστησε για τη μέχρι τώρα θετική βοήθεια της ΟΥΝΕΣΚΟ στη χώρα μας, υποστήριξε την ύπαρξη του Μεγάλου Προγράμματος ΧVΙ, καθώς και τη θετική βοήθεια του Γραφείου Συντονιστού.

Τελικά, υποστήριξε αναλυτικά τα προγράμματα που ενδιαφέρουν τη χώρας μας και που θα θέλαμε να πραγματοποιήσουμε με βοήθεια της ΟΥΝΕΣΚΟ.

P.A.